

**FINANČNÁ AUTONÓMIA MIESTNYCH SAMOSPRÁV
V REGIÓNOCH SLOVENSKEJ REPUBLIKY****FINANCIAL AUTONOMY OF LOCAL GOVERNMENTS IN THE
SLOVAK REPUBLIC BY REGIONS****ING. FILIP FLÁŠKA, PH.D.****ING. STANISLAV KOLOŠTA, PH.D.****ING. PAULA BOLCÁROVÁ**

Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja | *Dept. of Public Economy and Reg. Development*
Ekonomická fakulta | *Faculty of Economics*
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici | *Matej Bel University Banská Bystrica*
✉ *Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica, Slovak Republic*
E-mail: filip.flaska@umb.sk, stanislav.kolosta@umb.sk, paula.bolcarova@umb.sk

Anotácia

Cieľom príspevku bolo vyhodnotiť vývoj finančnej sebestačnosti miestnych samospráv v Slovenskej republike za regióny NUTS III v období rokov 2002 až 2012. Zámerom bolo odhaliť regióny, v ktorých sú miestne samosprávy dlhodobo najmenej finančne autonómne a identifikovať možné príčiny daného stavu. Dlhodobo podpriemerné hodnoty miery finančnej sebestačnosti vykazovali miestne samosprávy v prešovskom, v košickom regióne a tiež podpriemerné hodnoty vykazovali miestne samosprávy v banskobystrickom regióne. Uvedené regióny sa vyznačujú aj vysokou mierou nezamestnanosti v porovnaní s ostatnými regiónmi SR. V príspevku je kvantifikovaná miera závislosti medzi finančnou sebestačnosťou miestnych samospráv v regiónoch NUTS III a HDP na obyvateľa a mierou nezamestnanosti v regiónoch NUTS III. Na základe parciálnych výsledkov analýzy možno dedukovať, že rast HDP na obyvateľa a zníženie nezamestnanosti v spomenutých regiónoch by mohli napomôcť k rastu miery finančnej sebestačnosti miestnych samospráv.

Kľúčové slová

finančná autonómia, miestne samosprávy, regióny, HDP na obyvateľa, nezamestnanosť.

Annotation

The aim of this paper was to evaluate the financial autonomy of local governments in the Slovak Republic by NUTS III regions from 2002 to 2012. Intention was to reveal regions where local governments are long term the least financially autonomous and identify possible causes of this condition. Below-average figures of the financial autonomy reached local governments in the Prešov region, Košice region and also below-average values showed local governments in the Banská Bystrica region. These regions are characterized by a high unemployment rate compared to the other regions of Slovakia. The paper quantifies the dependency ratios between the financial autonomy of local governments in NUTS III regions and GDP per capita and unemployment rates in NUTS III regions. Based on partial results of analysis it can be deduced that the increase of GDP per capita and reduction of unemployment rate at mentioned NUTS III regions in the Slovak Republic could help to increase the level of financial autonomy of local governments.

Key words

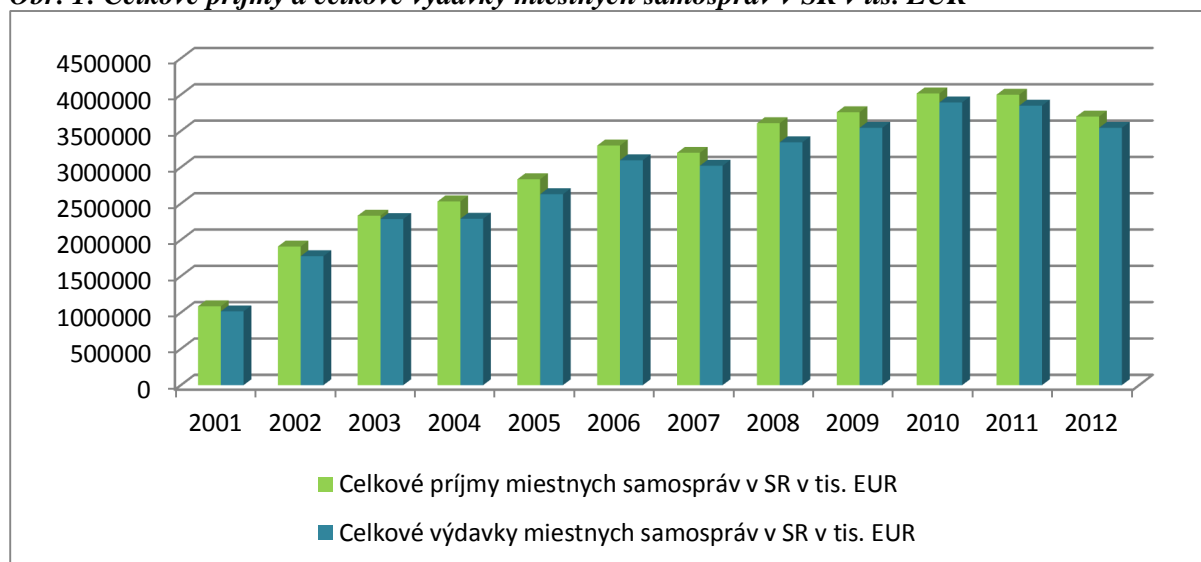
financial autonomy, local governments, regions, GDP p.c., unemployment.

JEL classification: H71, H72, R11

Úvod

Od roku 1989 pre-la Slovenská republika spoľenskými, politickými a ekonomickými zmenami. Sú as ou transforma ného procesu sa stala aj decentralizácia verejnej správy a s ou spojená fi-kálna decentralizácia. Vplyvom mnohých systémových zmien vzrástol význam miestnych samospráv (Obr. 1) najmä od roku 2002, pretože do-lo k presunu viacerých kompetencií z orgánov -tátu na miestne samosprávy. Prirodzenou reakciou na presun -tasti úloh -tátu na miestne samosprávy bola decentralizácia finan ných zdrojov v záujme posilnenia finan nej sebesta nosti miestnych samospráv.

Obr. 1: Celkové príjmy a celkové výdavky miestnych samospráv v SR v tis. EUR

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ministerstva financií SR

Ve mi dôležitým faktorom determinujúcim municipálnu ekonomiku je finan ný systém miestnej samosprávy, ktorý možno definovať ako vyváženú, kompaktnú sústavu finan ných zdrojov, prostredníctvom ktorých môžu orgány samosprávy dosahovať plnenie cieľov sociálno-ekonomického rozvoja a realizovať svoje kompetencie (Mantnerová, Koflík, 2005).

Finan ný systém miestnej samosprávy by mal spĺňať niekoľko princípov, aby fungoval efektívne. Medzi tieto princípy zaradíme transparentnosť, stabilitu, úctnosť finan ného systému, jeho administratívnu nenáročnosť a určitý stupeň finan nej autonómie a zodpovednosti. Zjednodušené možno povedať, že finan ná autonómia miestnych samospráv závisí predovšetkým od schopnosti miestnych samospráv získavať príjmy do svojich rozpočtov. Finan ný sebestanosť budeme v príspevku považovať za ekvivalent pojmu finan ná autonómia.

Zameriame sa na meranie finan nej sebestačnosti miestnych samospráv v regiónoch NUTS III. Naším zámerom je poukázať na regióny, v ktorých miestne samosprávy v priemere vykazujú najnižší stupeň finan nej autonómie.

1. Cieľ a metódy

Cieľom príspevku je vyhodnotiť vývoj finan nej sebestačnosti miestnych samospráv v Slovenskej republike za regióny NUTS III v období rokov 2002 až 2012. Pri výpočtoch bol použitý často používaný ukazovateľ pre kvantifikáciu finan nej autonómie miestnych samospráv - miera finan nej sebestačnosti, ktorý dáva do pomeru vlastné príjmy s celkovými príjmami miestnych samospráv. Čím je podiel vlastných príjmov samospráv na celkových príjmoch samospráv väčší, tým je miestna samospráva viac finan ne autonómna a naopak (Horváthová, 2009). Pre výpočet tohto ukazovateľa je veľmi dôležitým jasné vymedzenie vlastných príjmov. Základným nástrojom finan ného hospodárenia miestnych samospráv je ich rozpočet. Príjmy rozpočtu pozostávajú z vlastných a cudzích zdrojov,

pri om cudzie zdroje tvoria ú elové a neú elové dotácie a úvery. Vlastné zdroje delíme na da ové, ktoré tvoria podstatnej-íu as . al-ími zlofkami vlastných príjmov sú neda ové príjmy a ostatné príjmy.

V najufl-om ponímaní sú za vlastné príjmy považované len tie príjmy, ktorých vý-ka je bezprostredne ovplyv ovaná prijatými rozhodnutiami miestnych vlád, napr. na základe da ovej právomoci a právomoci stanovova vý-ku poplatku za poskytované slufby (Jílek, 2009). V -ír-om zmysle sú za vlastné príjmy považované aj zákonom stanovené podiely na centrálnych daniach.

V príspevku budeme vychádza z vymedzenia vlastných príjmov v -ír-om zmysle a budeme re-pektova platnú legislatívu, v rámci ktorej sú explicitne zaradené príjmy z podielovej dane k vlastným príjmom miestnych samospráv. Vlastné príjmy obcí ako subjektu územnej samosprávy sú (pod a zákona . 583/2004 Z.z. o rozpo toových pravidlách územnej samosprávy) výnosy z miestnych daní a poplatkov pod a osobitného predpisu (zákon .582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné komunálne odpady), neda ové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z innosti obce a jej rozpo toových organizácií, výnosy z finan ných prostriedkov obce, sankcie za poru-enie finan nej disciplíny ulofené obcou, dary a výnosy dobrovo ných zbierok v prospech obce, podiely na daniach v správe -tátu pod a osobitného predpisu a príp. iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi. Za vlastné príjmy miestnych samospráv budeme považova da ové príjmy vrátane podielovej dane, neda ové príjmy, vlastné kapitálové príjmy (okrem kapitálových grantov a transferov). Rovnako aj fiárska (2009) za vlastné príjmy obce považuje v-etky príjmy okrem dotácií, grantov a úverov.

Miera finan nej sebesta nosti je kvantifikovaná za miestne samosprávy v regiónoch NUTS III v období rokov 2002 afl 2012 na základe údajov získaných z DataCentra. DataCentrum je samostatnou rozpo toovou organizáciou so sídlom v Bratislave, ktorej zria ovate om je Ministerstvo financií SR a plní funkciu informa ného centra pre tento rezort. DataCentrum sústre uje údaje z finan ných výkazov miestnych samospráv v SR. Výstupy z DataCentra nám boli poskytnuté v súlade so zákonom . 540/2001 Z.z. o -tátnej -tatistike v znení neskor-ích predpisov, t.j. boli vybrané tie ukazovatele, ktoré agregujú najmenej tri subjekty, to znamená, fle z údajov boli vylú ené tie, ktoré predlofili menej ako tri subjekty. Uvedená skuto nos mala zanedbate ný vplyv na poskytnutú údajovú základ u, ktorá je rozsiahla a podrobná. Výsledky majú silnú vypovedaciu schopnos . Výsledné hodnoty miery finan nej sebesta nosti miestnych samospráv v rámci regiónov NUTS III sme vypo ítali ako priemer hodnôt za jednotlivé ve kostné kategórie miestnych samospráv v danom regióne a v danom roku. Predpokladáme závislos medzi finan nou sebesta nos ou miestnych samospráv a mierou nezamestnanosti a HDP na obyvate a v regiónoch NUTS III.

Zis ovali sme, í existuje závislos medzi finan nou sebesta nos ou od miery nezamestnanosti a HDP na obyvate a v regiónoch NUTS III. Tesnos závislosti sme pre-etrili pomocou korela nej analýzy, pri om sme predpokladali priamu lineárnu závislos . Významnos korela ných koeficientov sme preverili jednostranným t-testom pod a vz ahu:

$$r = \frac{r_{12} \times \sqrt{n-2}}{\sqrt{1 - r_{12}^2}}$$

kde r_{12} je párový korela ný koeficient a n je počet pozorovaní. Nulová hypotéza predpokladá nulovú lineárnu koreláciu. Ak výsledkom testovania bude zamietnutie nulovej hypotézy, potvrdí sa významnos relácie medzi HDP p.c., resp. mierou nezamestnanosti v regióne a finan nou sebesta nos ou miestnych samospráv regiónu. Kvantifikáciu vplyvu prevedieme prostredníctvom odhadu jednoduchého lineárneho regresného modelu:

$$\hat{y}_i = a + b_1 x_{i1} + b_2 x_{i2} \quad i = 1, 2, \dots, n$$

kde β_i je hodnota finan nej sebesta nosti v i -tom regi óne, α a β sú parametre regresnej rovnice, β_i je hodnota HDP p.c., resp. miery nezamestnanosti v i -tom regi óne, ϵ_i je náhodná zlofka modelu a ϵ je po et regi ónov.

asové obdobie, za ktoré sme údaje analyzovali, sme rozdelili do dvoch období, a to na obdobie rokov 2005-2008, kedy ekonomika v regi ónoch SR rástla a na obdobie od roku 2009, (kedy sa naplno za ali prejavova ú inky hospodárskej krízy aj v miestnych samosprávach), do roku 2011, nako ko údaje o HDP na obyvate a v regi ónoch NUTS III boli prístupné len do tohto roku. Za iatok intervalu prvého obdobia t.j. rok 2005 sme zvolili preto lebo od roku 2005 sa významne zmenil systém financovania miestnych samospráv. Panelové údaje sme transformovali na prierezové, pri om pre elimináciu trendu inkorporovaného v premenných, a teda dosiahnutie asovej invariantnosti údajov, sme zvolili prepo et hodnôt ukazovate ov za jednotlivé regi óny kich priemernej hodnote za Slovenskú republiku v danom roku.

2. Výsledky

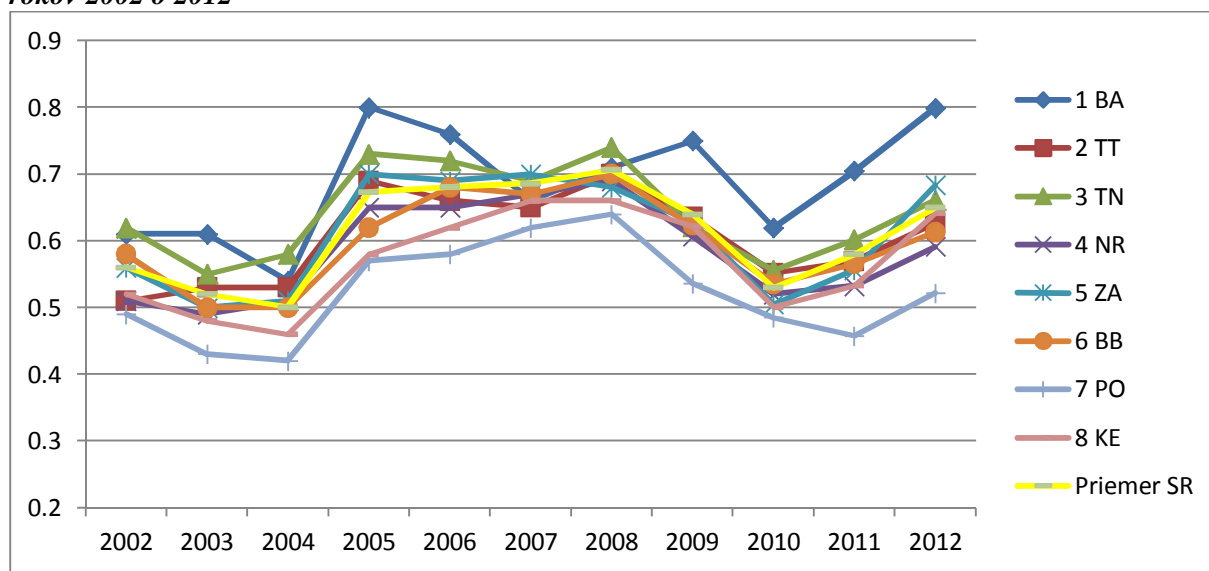
Miera finan nej sebesta nosti miestnej samosprávy vyjadruje pomer jej vlastných príjmov na celkových príjmoch. Ak je výsledok blif-íe k 1 znamená to, fle samospráva si dokáfle vä -inu finan ných zdrojov zabezpe í z vlastných príjmov. Základom pre pozitívny vývoj miery finan nej sebesta nosti je rýchlej-í rast vlastných príjmov ako cudzích.

Priemerná miera finan nej sebesta nosti miestnych samospráv v SR dosahovala po as sledovaného obdobia najniž-íe hodnoty v rokoch 2002-2004, o súviselo s procesom fi-kálnej decentralizácie ó miestne samosprávy boli prijímate om tzv. decentraliza ných dotácií v súvislosti s financovaním nových kompetencií miestnych samospráv. Základným pilierom nového systému financovania miestnych samospráv od roku 2005 sa stalo zníženie finan nej závislosti samospráv prostredníctvom zru-enia ú elových dotácií pri samosprávnych (originálnych) kompetenciách a ich nahradením podielovou da ou. V podmienkach Slovenskej republiky boli podielovými da ami da z príjmov právnických osôb, da z príjmov fyzických osôb a cestná da . Od roku 2005 bola ako jediná podielová da stanovená da z príjmov fyzických osôb a to na základe § 4 ods. 1 zákona . 564/2004 Z. z. (da je vyberaná a spravovaná da ovými úradmi, ktoré ju rozde ujú pre obce a vy-íe územné celky a poukazujú mesa ne pod a nariadenia vlády . 668/2004 Z. z.) Do-lo tak k zmene oproti predchádzajúcemu spôsobu ur enia podielových daní, ktoré boli ur ované kafdoro ne v zákone o -tátnom rozpo te na nasledujúci rok s ur ením absolútnej hodnoty podielu z celkového výnosu (da z príjmov fyzických osôb), alebo ur ením podielu na celkovom výbere príslu-nej dane (da z príjmov právnických osôb, cestná da). Na základe uvedeného sa stalo zrejým, aký objem prostriedkov nebude kafdoro ne príjmom -tátneho rozpo tu, ale bude smerova priamo do rozpo tov miestnych samospráv a vy-ích územných celkov. Fi-kálna decentralizácia priniesla zásadnú zmenu. Kým do roku 2005 závisela as príjmov samosprávy od toho, aký podiel daní jej kafdoro ne prisúdili poslanci parlamentu v rámci -tátneho rozpo tu, od roku 2005 je tomu inak, o sa prejavilo aj na výsledných hodnotách miery finan nej sebesta nosti. Nový systém financovania bol postavený na pevne stanovených kritériách, pod a ktorých sa da z príjmu fyzických osôb prerozde uje medzi jednotlivé obce a mestá a stáva sa ich významným vlastným príjmom (napriek skuto nosti, fle svojou povahou má blif-íe k neú elovému transferu).

Reformou systému financovania územných samospráv sa upravili rozpo tové pravidlá, kompetencie územnej samosprávy, nastavil sa nový systém a -truktúra miestnych daní, bol upravený vzorec na výpo et podielu obcí, miest a samosprávnych krajov na výnose dane z príjmov fyzických osôb, ktorá sa v období rokov 2005 ó 2011 delila medzi obce, vy-íe územné celky a -tát v pomere 70,3 %, 23,5 % a 6,2 %. Pre rok 2012 (ktorý je posledným rokom ná-ho sledovaného obdobia bol podiel na výnose dani z príjmu fyzických osôb upravený pre územnú samosprávu z 93,8 % na úrove 87,3 %, z toho pre obce zo 70,3 % na 65,4 % a vy-íe územné celky z 23,5 % na 21,9 %. V období rokov 2005 ó 2008 bol zaznamenaný rast celkového výnosu dane z príjmov fyzických osôb a v danej súvislosti vzrástol aj celkový výnos pre miestne samosprávy. Výpadok výnosu z podielovej dani v dôsledku hospodárskej krízy spôsobil výraznej-í pokles finan nej sebesta nosti, ktorý sa prejavil

najmä v rokoch 2009 a 2010. Ve mi dôležitým faktorom, ktorý má zároveň vysoký dopad na získavanie príjmov miestnych samospráv, je legislatívne prostredie. Okrem legislatívneho prostredia na schopnosť miestnych samospráv získava finančné prostriedky pôsobia aj ďalšie externé ale aj interné faktory (Poliak, 2012). Medzi interné faktory zaradíme predovšetkým daňovú politiku (Poliak, 2013), majetkovú politiku, podnikateľskú inováčnosť a ďalšie faktory (napr. úroveň manažmentu, veková kategória obce, politické rozhodnutia na miestnej úrovni). Medzi externé faktory patrí okrem zmien v legislatíve najmä vývoj nezamestnanosti, zameranie finančnej politiky štátu ako aj ekonomická výkonnosť regiónu.

Graf 1: Vývoj miery finančnej sebestačnosti miestnych samospráv v regiónoch NUTS III v období rokov 2002 až 2012

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov DataCentra

Nadpriemerné hodnoty miery finančnej sebestačnosti dosahovali miestne samosprávy v bratislavskom regióne (BA) a prevažne nadpriemerom sa drhľal aj treniavský región (TN). Naopak dlhodobé najnižšie hodnoty dosahovali miestne samosprávy v prešovskom (PO) a v košickom regióne (KE). Podpriemerné hodnoty dosahovali aj miestne samosprávy v bansko-bystrickom regióne (BB). Najnižšie hodnoty v celom sledovanom období sme zaznamenali v rámci miestnych samospráv v prešovskom regióne, ktorý je známy aj nízkou ekonomickou výkonnosťou a vysokou nezamestnanosťou. Z údajov Štatistického úradu SR (ŠÚ SR) sme získali vývoj HDP na obyvateľa a vývoj miery nezamestnanosti v regiónoch NUTS III. Údaje o HDP na obyvateľa za regióny NUTS III boli dostupné len do roku 2011.

Z výsledkov vyplýva, že najvyššie hodnoty finančnej sebestačnosti dosahovali miestne samosprávy v bratislavskom regióne nasledované treniavským regiónom. Najvyššie hodnoty HDP na obyvateľa sú aspoň s najnižšou mierou nezamestnanosti dosiahol bratislavský región, nasledovaný treniavským a trnavským regiónom. Domnievame sa, že to mohlo byť spôsobené aj geografickou blízkosťou a spomínaných dvoch regiónov k regiónu s metropolitnou oblasťou, ktorá vykazuje nadpriemerné hodnoty skúmaných ukazovateľov nielen v rámci SR. Naopak najnižšie hodnoty HDP na obyvateľa sú aspoň s najvyššou mierou nezamestnanosti v celom sledovanom období boli zaznamenané v prešovskom regióne.

V predchádzajúcej práci (Koloňta, Bolcárová, Flaška, 2013) sme odhalili závislosť medzi ukazovateľmi finančnej kapacity a vybranými ukazovateľmi ekonomického rastu v rokoch 2008-2010. Na základe uvedených poznatkov a výsledných hodnôt sledovaných ukazovateľov sme predpokladali, že finančná sebestačnosť miestnych samospráv v regiónoch NUTS III je závislá od úrovne HDP na obyvateľa a ako aj od miery nezamestnanosti v regiónoch NUTS III. Následne sme preto kvantifikovali mieru závislosti medzi finančnou sebestačnosťou miestnych samospráv v regiónoch NUTS III a HDP

na obyvate a a mierou nezamestnanosti za regióny NUTS III. Rok 2005 ako prvý rok pre regresnú analýzu sme logicky zvolili z dôvodu, že od tohto roku začal plati nový systém financovania miestnych samospráv. Domnievame sa, že miestne samosprávy v regiónoch budú môc získa viac finan ných prostriedkov v podobe vlastných príjmov, pokia na ich území budú prosperova a rozvíja sa podnikateľské subjekty, pretože to pomôže znížiť nezamestnanos a umožní aj miestnym samosprávam získa vyšie da ové príjmy (umožní zvýši sadzby miestnych daní), ako aj neda ové príjmy (napríklad príjmy z prenájmu majetku) a pod.. Tento predpoklad platí aj na našej vzorke siedmich regiónov NUTS III (bratislavský región sme z regresnej analýzy vylú ilili, nako ko hodnoty ukazovate ov sú extrémne v porovnaní so zvyšnými regiónm). Z tabu ky 1 vy ítame, že finan ná sebesta nos stredne silne nepriamo koreluje s výkou nezamestnanosti a stredne silne priamo koreluje s HDP na obyvate a (p.c.) v regiónoch NUTS III v období rokov 2005-2008 pri om v období rokov 2009 a 2011 došlo k zosilneniu tejto relácie ako to ilustruje korela ná tabu ka.

Tab. 1: Korelácia o finan ná sebesta nos , nezamestnanos , HDP p.c.

Pred krízou v období 2005-2008			V období 2009 -2011		
seb	nezam	HDP pc	seb	nezam	HDP pc
seb	1		1		
nezam	-0,60923*	1	-0,51921	1	
HDP pc	0,468279	-0,70252	0,643517*	-0,85219	1

*významné na 10%-nej hladine významnosti

Zdroj: vlastné spracovanie

Pomocou regresnej analýzy sme sa pokúsili odhali mieru a signifikantnos vplyvu nezamestnanosti a HDP p.c. na finan nú sebesta nos miestnych samospráv v regiónoch NUTS III v SR bez Bratislavského regiónu. Výsledky sú zobrazené v tabu ke 2.

Tab. 2: Výsledky regresie

1. Vz ah medzi nezamestnanos ou a mierou finan nej sebesta nosti NUTS III 2005-2008						
Coefficients		t Stat	P-value	Regression Statistics		Significance F
Intercept	1,053967	44,28637	5,13E-26	Multiple R	0,609234	0,00058
nezam	-0,07921	-3,91745	0,00058	R Square	0,371166	
2. Vz ah medzi HDP pc a mierou finan nej sebesta nosti NUTS III 2005-2008						
Coefficients		t Stat	P-value	Regression Statistics		Significance F
Intercept	0,828046	15,66808	9,26E-15	Multiple R	0,468279	0,011964
HDP pc	0,166026	2,70237	0,011964	R Square	0,219285	
3. Vz ah medzi nezamestnanos ou a mierou finan nej sebesta nosti NUTS III 2009-2011						
Coefficients		t Stat	P-value	Regression Statistics		Significance F
Intercept	1,065142	25,64279	3,33E-16	Multiple R	0,519213	0,015865
nezam	-0,09813	-2,64811	0,015865	R Square	0,269582	
4. Vz ah medzi HDP pc a mierou finan nej sebesta nosti NUTS III 2009-2011						
Coefficients		t Stat	P-value	Regression Statistics		Significance F
Intercept	0,750077	12,89386	7,63E-11	Multiple R	0,643517	0,001647
HDP pc	0,252446	3,664635	0,001647	R Square	0,414115	

Zdroj: vlastné spracovanie

V modeloch 1 a 4 môžeme na 5%-nej hladine významnosti potvrdi signifikantnos ako parametrov, tak aj modelu ako celku. Pomocou ukazovate a miery nezamestnanosti v regióne sa nám podarilo vysvetli 37,11% variability miery finan nej sebesta nosti v období pred hospodárskou krízou, pri om jednocentne nižšia nezamestnanos v regióne znamená zvýenie miery finan nej sebesta nosti v tomto konkrétnom regióne približne o 0,079 percentuálnych bodov a v období po odznení prvých

dôsledkov hospodárskej krízy približne o 0,098 percentuálnych bodov. Podobne môžeme interpretovať aj modely 2 a 4 pri ktorých pri jednocentovom zvýšení úrovne HDP p.c. došlo k zvýšeniu miery finančnej sebestačnosti o 0,166 percentuálneho bodu pred krízou a o 0,252 percentuálneho bodu v období od 2009 -2011. Signifikantnosť parametrov modelov potvrdzuje fakt, že výber ukazovateľov nepodmiňuje existenciu vplyvu makroekonomických ukazovateľov na mieru finančnej sebestačnosti miestnych samospráv regiónov NUTS III v Slovenskej republike.

Záver

Dlhodobé najnižšie hodnoty miery finančnej sebestačnosti vykazovali miestne samosprávy v prešovskom, v košickom regióne a tiež podpriemerné hodnoty vykazovali miestne samosprávy v banskobystrickom regióne. Z výsledkov vyplýva, že najvyššie hodnoty finančnej sebestačnosti dosahovali miestne samosprávy v bratislavskom regióne nasledované trenčianskym regiónom. Domnievame sa, že miestne samosprávy v regiónoch budú môcť získať viac finančných prostriedkov v podobe vlastných príjmov, pokiaľ na ich území budú prosperovať a rozvíjať sa podnikateľské subjekty, pretože to pomôže znížiť nezamestnanosť a umožní aj miestnym samosprávam získať vyššie daňové príjmy (umožní zvýšiť sadzby daní), ako aj nedaňové príjmy (napríklad príjmy z prenájmu majetku) a v neposlednom rade to ovplyvní aj sľahovanie obyvateľov za prácou. Tento predpoklad sme uplatnili na vzorke siedmich regiónov NUTS III (bratislavský región sme z regresnej analýzy vylúčili, nakoľko hodnoty ukazovateľov sú extrémne v porovnaní so zvyšnými regiómi). Panelové údaje sme transformovali na prierezové, pričom pre elimináciu trendu inkorporovaného v premenných, a teda dosiahnutie časovej invariantnosti údajov, sme zvolili prepočet hodnôt ukazovateľov za jednotlivé regióny k ich priemernej hodnote za Slovenskú republiku v danom roku. Zistili sme, že finančná sebestačnosť miestnych samospráv stredne silno nepriamo koreluje s výškou nezamestnanosti a stredne silne priamo koreluje s HDP na obyvateľa a v regiónoch NUTS III v období rokov 2005-2008 pričom v období rokov 2009 až 2011 došlo k zosilneniu tejto relácie. Na základe výsledkov našej analýzy môžeme dedukovať, že vyprodukovaná hodnota HDP na obyvateľa a nižšia miera nezamestnanosti v regiónoch NUTS III v Slovenskej republike by mohli napomôcť k rastu miery finančnej sebestačnosti miestnych samospráv v regiónoch NUTS III.

Uvedené výsledky považujeme za parciálne nakoľko pre vyvodenie záverov považujeme za potrebné alej skúmať aj vývoj miery finančnej sebestačnosti po oistení vlastných príjmov miestnych samospráv od podielovej dane a vlastných kapitálových príjmov.

Literatúra

- [1] BOLCÁROVÁ, P., KOLOŤKA, S., FLAŤKA, F., (2013). Determination of the relationship between selected indicators of economic performance and financial capacity NUTS III regions in the Slovak Republic. In *16th International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita. pp. 182-186. ISBN 978-80-210-6257-3. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-6257-2013-6.
- [2] HORVÁTHOVÁ, L., (2009). Dopad fiškálnej decentralizácie na miestne rozpočty v SR In *XIV. Ročník mezinárodní odborné konference. Teoretické a praktické aspekty veřejných financí*. Praha: VŠE. ISBN 978-80-245-1513-7.
- [3] JÍLEK, M., (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. 1.vyd. Praha: ASPI a Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-355-3
- [4] Nariadenie vlády SR . 668/2004 Z.z. o rozdelení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov
- [5] POLIAK, L., (2012). Finančná autonómia obcí v Slovenskej republike, *Management v teórii a praxi*, vol. 8, iss. 1-2, pp. 54-62, Ekonomická univerzita v Bratislave. ISSN 1336-7137.
- [6] POLIAK, L., (2013). Are municipalities really financially autonomous? The case of Slovak and Czech republic, In *Young V4 Science 2013*, pp.120-124, Bratislava: Vysoká škola ekonomie a managementu verejnej správy, ISBN 978-80-89654-01-7.
- [7] Štatistické databázy Štatistického úradu SR. Dostupné z: <<http://slovak.statistics.sk>>
- [8] ŠWANTNEROVÁ, ., KOŤIAK, R., (2005). *Ekonomika miestnej samosprávy*. Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici. ISBN 80-8083-117-3.

- [9] Výsledky rozpo tového hospodárenia obcí v SR 200262012. Dostupné z: < <http://www.finance.gov.sk>>
- [10] Výstupy z databáz DataCentra. Dostupné na objednávku z: <<http://www.datacentrum.sk>>
- [11] Zákon . 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike v znení neskor-ích predpisov
- [12] Zákon . 564/2004 Z.z. o rozpo tovom ur ení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-ích predpisov
- [13] Zákon . 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad v znení neskor-ích predpisov
- [14] Zákon . 583/2004 Z.z. o rozpo toových pravidlách územnej samosprávy v znení neskor-ích predpisov
- [15] fiÁRSKA, E., (2009). Finan ná kapacita obce ako determinant rozvoja. In *Teoretické a praktické aspekty ve ejných financi.* Praha: VSE. ISBN 978-80-245-1513-7.